

Quickscan Natuur

Kleine Oord - Kortestraat Arnhem

Rapport 304828

Wij geven
groen inzicht
voor de
leefomgeving
van morgen!

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Arnhem
De heer B. Lagerberg
Eusebiusbuitensingel 53
6828 HZ ARNHEM

Dossiergegevens

Dossiernummer:	304828
Uw referentie:	20007589
Status rapport:	v1.0
Datum rapport:	8 november 2024
Citeertitel:	Houben, L., 2024, Quickscan Natuur, Kleine Oord – Kortestraat, Arnhem, 304828, Cobra Groeninzicht Vianen (NB)

Projectteam

Projectverantwoordelijke:	Jasper Verhaar
Vakspecialist:	Laurens Houben (ecoloog)
Kwaliteitscontrole:	Jasper Verhaar (ecoloog)
Redactie:	Gerdien Jacobs

Contactgegevens

info@Cobra-groeninzicht.nl
www.Cobra-groeninzicht.nl
T. 088 – 262 72 00

Adres

Cobra Groeninzicht
Franssenstraat 66
5434 SJ Vianen (NB)

Bedrijfsgegevens

KvK Eindhoven 17232157
Btw-nr. NL 8199.70.220.B01
IBAN NL90 INGB 0008 5217 90

Inhoud

Samenvatting	3
1 Inleiding	4
2 Situatie en planvorming	5
3 Verantwoording	7
3.1 Literatuuronderzoek	7
3.2 Nationale Databank Flora en Fauna	7
3.3 Veldwerk	8
4 Quickscan	9
4.1 Natuurgebieden	9
4.2 Planten en dieren	10
4.2.1 Vogelrichtlijnsoorten	10
4.2.2 Habitatrichtlijnsoorten	10
4.2.3 Andere beschermde soorten	10
4.3 Rust- en voortplantingsplaatsen	11
4.4 Houtopstanden	12
5 Conclusie	13
5.1 Natuurgebieden	13
5.2 Planten en dieren	13
5.2.1 Vogelrichtlijnsoorten	13
5.2.2 Habitatrichtlijnsoorten	14
5.2.3 Andere beschermde soorten	14
5.3 Houtopstanden	14
5.4 Risico's en vervolgstappen	15
6 Advies	16
6.1 Vogels	16
6.2 Nationaal beschermde soorten	16
6.3 Gebiedsbescherming	16
6.4 Houtopstanden	16
7 Verklarende woordenlijst	17
8 Literatuurlijst	20
Bijlage 1. Juridisch kader natuur onder de Omgevingswet	

Samenvatting

Cobra Groeninzicht heeft in opdracht van gemeente Arnhem een quickscan Natuur uitgevoerd. Het gaat om projectgebied 'Kleine Oord – Kortestraat' in Arnhem, provincie Gelderland. Gemeente Arnhem wil het projectgebied ontwikkelen tot woonlocatie en wil weten of deze activiteiten nadelige gevolgen kunnen hebben op natuurgebieden, planten en dieren die beschermd zijn onder de Omgevingswet (Ow) en onderliggende regelgeving. Laurens Houben heeft het veldwerk uitgevoerd op 4 juni 2024 en aansluitend dit rapport opgesteld.

Natuurgebieden

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen directe invloed op natuurwaarden in Natura 2000-gebieden in de omgeving. Maar indirecte invloed als gevolg van stikstofdepositie is niet op voorhand uit te sluiten. Laat een stikstofberekening uitvoeren. Ten aanzien van het Gelders Natuurnetwerk (GNN) zijn geen vervolgstappen nodig

Beschermde soorten

Vogels

Het projectgebied is mogelijk onderdeel van de functionele leefomgeving van huismus. Nader onderzoek moet uitwijzen of hier daadwerkelijk sprake van is. Essentiële functies binnen de leefomgeving van huismus zijn jaarrond beschermd. De nesten van de overige in het projectgebied mogelijk aan te treffen vogelsoorten zijn niet jaarrond beschermd. Maar ze zijn wel beschermd zolang het nest in gebruik is.

Vleermuizen

Er zijn geen verblijfplaatsen, essentiële foerageergebieden of vaste vliegroutes van vleermuizen aanwezig in het projectgebied.

Andere soorten

Andere soorten (zoals egel en huisspitsmuis) ondervinden mogelijk hinder van de werkzaamheden. Maar omdat het om ruimtelijke ontwikkeling gaat, geldt in Gelderland een provinciale vrijstelling voor deze soorten en de verbodsbepalingen. Er moet wel zorgvuldig worden gehandeld.

Houtopstanden

Er staan bomen in het projectgebied. Uit gemeentelijke regels blijkt dat er voor het verwijderen van bomen in het projectgebied mogelijk een omgevingsvergunning nodig is. Of hier sprake van is, moet nader worden onderzocht.

Vervolgstappen

Deze vervolgstappen zijn nodig:

- Laat een stikstofberekening uitvoeren.
- Laat nader onderzoek uitvoeren naar huismussen.
- Behoud bewoonde vogelnesten waarvan de nesten niet jaarrond zijn beschermd door te werken buiten het broedseizoen of aanvullende controles op bewoonde vogelnesten.
- Inspecteer de werkomgeving op eventueel aanwezige egels.
- Laat beoordelen of te kappen bomen vergunningsplichtig zijn op grond van gemeentelijke regels.

1

Inleiding

In opdracht van gemeente Arnhem hebben wij een quickscan Natuur uitgevoerd. Het gaat om projectgebied 'Kleine Oord – Kortestraat' in Arnhem, provincie Gelderland. Laurens Houben heeft het veldwerk uitgevoerd op 4 juni 2024 en aansluitend dit rapport opgesteld. Jasper Verhaar heeft het rapport inhoudelijk gecontroleerd.

Aanleiding en doel

Gemeente Arnhem wil de momenteel parkachtige locatie om te vormen tot woonlocatie. Hierbij worden begroeiingen verwijderd en twee bijgebouwen gesloopt. De gemeente wil weten of deze activiteiten nadelige gevolgen kunnen hebben op natuurgebieden, planten en dieren die beschermd zijn onder de Omgevingswet (Ow) en onderliggende regelgeving.

Doel

Wij beoordelen of in en nabij het projectgebied beschermde natuurgebieden, planten en dieren aanwezig zijn. Op basis van de resultaten geven wij aan of en welke vervolgstappen noodzakelijk zijn in het kader van de natuurwetgeving.

Quickscan Natuur

Onze quickscan Natuur is een beoordeling van de ecologische potenties van het projectgebied en is geen volledig ecologisch onderzoek. In dit stadium hebben wij geen uitgebreid onderzoek uitgevoerd naar soorten of soortgroepen.

Hebt u na het lezen van dit rapport nog vragen?

Neem dan contact op met Jasper Verhaar via 088-262 72 00.

Uw veelzijdig specialist,

Joost Verhagen
Directeur

Vianen (NB), 8 november 2024

2 Situatie en planvorming

Projectgebied

Het projectgebied ligt ter hoogte van de straten Kleine Oord en Kortestraat in het centrum van Arnhem. Afbeelding 1 laat het projectgebied globaal zien.

Afbeelding 1. Projectgebied (rood kader)

Situatie

Het projectgebied bestaat uit een parkje, een parkeerplaats en een deel van een gebouw in een verder zeer dichtbebouwd gebied. De parkeerplaats is verhard met puin en grenst aan gevels en hekwerken van naastgelegen percelen. Aan de randen van de parkeerplaats liggen verwildeerde grasstroken. In het parkje ligt een open recreatieplek. Rondom de open plek staan kleine bomen. De bomen staan in zandige grond die tot enkele meters hoger ligt dan de omgeving. Het park en de parkeerplaats zijn 's nachts verlicht door enkele hoge lichtmasten. Direct ten noorden van het parkje staat een bakstenen gebouwtje met plat dak. En ten oosten staat een transformatorhuisje binnen de projectgrens. Foto 1, 2 en 3 laten de situatie zien.

Planvorming

Het projectgebied krijgt een nieuwe bestemming. Het voornemen is namelijk om het projectgebied te ontwikkelen tot woonlocatie. In dat kader moeten enkele bodemonderzoeken, saneringen en de sloop van het bakstenen gebouwtje en transformatorhuisje plaatsvinden. Vervolgens wordt het gebied bouwrijp gemaakt en bebouwd.

Foto 1. Parkeerplaats en aangrenzende bebouwing

Foto 2. Parkje

Foto 3. Het te slopen gebouwtje (links) en transformatorhuisje (rechts)

3 Verantwoording

3.1 Literatuuronderzoek

Natuurwetgeving

Wij hebben onderzocht of het projectgebied en de nabije omgeving een wettelijk beschermde status of een beleidsmatig vastgestelde natuurstatus hebben. Daarvoor hebben wij onder andere provinciale websites en de website van de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) geraadpleegd. Bijlage 1 beschrijft kort natuurwetgeving onder de Ow en de planologische bescherming van het Natuurnetwerk Nederland.

Soortinformatie

Wij hebben websites geraadpleegd van onder andere RAVON, SOVON, De Vlinderstichting en de Zoogdiervereniging. Die geven ons inzicht in de actuele gegevens over het projectgebied en de omgeving.

3.2 Nationale Databank Flora en Fauna

Wij hebben gegevens over de aanwezigheid van wettelijk beschermde soorten binnen het projectgebied opgevraagd bij de Nationale Databank Flora en Fauna. Wij hebben waarnemingen opgevraagd van soorten die in de afgelopen tien jaar zijn waargenomen in het betreffende kilometerhok en alle daaraan grenzende kilometerhokken. Tabel 1 vat de resultaten samen. Een volledige uitdraai van de gegevens kunt u bij ons opvragen.

Tabel 1. Samenvatting resultaten Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

Soortgroep	Soort
Vogels (jaarrond beschermde nesten)	Boomvalk, buizerd, gierzwaluw, grote gele kwikstaart, havik, huismus, ooievaar, roek, slechtvalk, sperwer en steenuil
Vogels (niet-jaarrond beschermde nesten)	Algemeen voorkomende stads-, en tuinvogels
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, ruige dwergvleermuis en watervleermuis
Grondgebonden zoogdieren	Bever, bosmuis, bunzing, das, eekhoorn, egel, haas, huisspitsmuis, konijn, ree, steenmarter, veldmuis, vos en wezel
Amfibieën	Alpenwatersalamander, bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, groene kikker, kamsalamander en kleine watersalamander
Reptielen	Hazelworm en ringslang
Vaatplanten	Dreps
Vlinders	Grote vos, sleedoornpage en teunisbloempijlstaart
Libellen	Rivierrombout
Overige soortgroepen	Geen

3.3 Veldwerk

Tijdstip en omstandigheden

Laurens Houben heeft één veldbezoek uitgevoerd in de ochtend van 4 juni 2024. Tijdens het veldbezoek was het droog, bewolkt, circa 17°C en er heerste een zwakke wind uit zuidwestelijke richting.

Werkwijze

Wij hebben op basis van waarnemingen, sporen, aanwezige biotopen en habitats een zo goed mogelijke inschatting gemaakt van de aan- of afwezigheid van beschermde soorten en hun rust- en voortplantingsplaatsen.

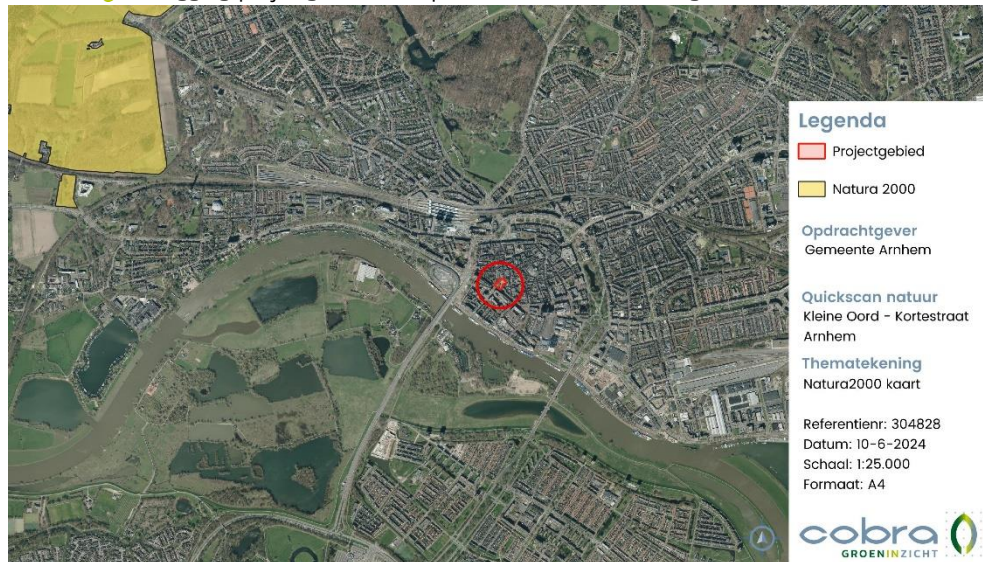
4 Quickscan

4.1 Natuurgebieden

Natura 2000

Het projectgebied is geen onderdeel van een Natura 2000-gebied. En het ligt op ruime afstand van gebieden die wel als Natura 2000-gebied zijn aangewezen. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied heet 'Veluwe'. Dit gebied ligt op circa 2,5 km van het projectgebied. Afbeelding 2 toont de ligging van het projectgebied (binnen de rode cirkel) ten opzichte van Natura 2000-gebieden (gekleurde markeringen)

Afbeelding 2. Ligging projectgebied ten opzichte van Natura 2000-gebied

Gelders Natuurnetwerk (GNN)

Het projectgebied ligt niet in het GNN. Het dichtstbijzijnde GNN-gebied is de Nederrijn en ligt op circa 400 m van het projectgebied. Afbeelding 3 toont de ligging van projectgebied (binnen de rode cirkel) ten opzichte van het GNN (groene markeringen).

Afbeelding 3. Ligging projectgebied ten opzichte van GNN

4.2 Planten en dieren

4.2.1 Vogelrichtlijnsoorten

In het gebied hebben wij verschillende soorten vogels waargenomen, waaronder huismus, ekster, kauw, spreeuw, houtduif, stadsduif en verschillende soorten kleine zangvogels. We verwachten dat ook andere algemeen voorkomende stads- en tuinvogels in het projectgebied voorkomen.

4.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

Vleermuizen

Wij verwachten dat in en nabij het projectgebied verschillende soorten vleermuizen voorkomen zoals gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis en laatvlieger. Soorten als ruige dwergvleermuis, rosse vleermuis, watervleermuis en gewone grootoorvleermuis kunnen het projectgebied incidenteel passeren en zijn op voorhand dus niet geheel uit te sluiten.

Overige soortgroepen

Wij hebben geen exemplaren uit andere Europees beschermde soortgroepen waargenomen. Deze zijn ook niet te verwachten op basis van literatuuronderzoek en het ontbreken van geschikte biotopen.

4.2.3 Andere beschermde soorten

Vaatplanten

Wij hebben geen beschermde plantensoorten aangetroffen. Uit het literatuuronderzoek van de NDFF is een waarneming van dreps nabij het projectgebied gemeld. Maar vanwege het ontbreken van geschikte groeiplaatsen (zoals akkers, spoorwegterreinen, braakliggende gronden, ruigten en ruderaal plaatsen) sluiten wij deze soort uit.

Grondgebonden zoogdieren

Er is een kleine kans dat egel en huisspitsmuis in het projectgebied aanwezig zijn. Andere soorten (zoals marterachtigen en grotere knaagdieren) zijn op voorhand uit te sluiten. Het projectgebied is vanwege de ligging namelijk niet goed te bereiken voor deze soorten. Bovendien biedt het projectgebied nauwelijks tot geen voedsel en er is onvoldoende dekking en rust.

Amfibieën en reptielen

Wij hebben geen amfibieën aangetroffen. Vanwege het ontbreken van oppervlaktewater in de buurt van het projectgebied en de ligging verwachten wij niet dat hier amfibieën voorkomen. Wij hebben ook geen reptielen waargenomen. Het projectgebied is ook niet geschikt voor reptielen. Het projectgebied is vanwege de ligging namelijk niet goed te bereiken voor reptielen. Bovendien biedt het projectgebied nauwelijks tot geen voedsel en er is onvoldoende dekking en rust.

Vlinders en libellen

Wij hebben geen beschermde vlinders of libellen waargenomen. Uit de NDFF blijkt dat in het verleden in de omgeving van het projectgebied grote vos, sleedoornpage, teunisbloempijlstaart en rivierrombout zijn waargenomen. Vanwege het ontbreken van waardplanten van deze soort en het ontbreken van specifieke biotopen sluiten wij deze en andere vlinders en libellen verder uit.

Overige soortgroepen

Wij hebben geen exemplaren uit de overige beschermde soortgroepen (vissen, overige insecten, weekdieren) aangetroffen. Deze zijn ook niet te verwachten op basis van ons literatuuronderzoek en vanwege het ontbreken van geschikte biotopen.

4.3 Rust- en voortplantingsplaatsen

Nesten van huismus

Onder daken en achter kieren van gebouwen nabij het projectgebied zijn nesten van huismus aanwezig. Wij hebben namelijk huismussen gezien en gehoord tijdens ons veldbezoek. Nesten van huismus zijn jaarrond beschermd. Binnen het projectgebied zijn geen geschikte nestplaatsen van huismus aanwezig, maar mogelijk wel andere functies. Het projectgebied fungeert mogelijk als plek waar huismussen foerageren, schuilen en stofbaden nemen in los zand. Als deze functies daadwerkelijk aanwezig blijken en essentieel zijn voor het voortbestaan van huismusnesten elders, dan zijn ook deze functies streng beschermd.

Nesten van overige soorten

Onder daken en achter kieren van gebouwen nabij het projectgebied zijn mogelijk ook nesten van gierwaluw aanwezig. Nesten van gierwaluw zijn jaarrond beschermd. Deze soort hecht weinig waarde aan de directe omgeving van het nest, in tegenstelling tot huismus. Bovendien blijft een vrije in- en uitvliegroute bij eventuele nestlocaties behouden, zolang de nieuwbouw niet tegen bestaande bebouwing wordt gebouwd. Binnen het projectgebied zijn geen geschikte nestplaatsen van gierwaluw aanwezig. Verder kunnen in bomen nesten aanwezig zijn van soorten waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Bijvoorbeeld van houtduif en merel. Er zijn geen boomholten aanwezig. Nesten van holtebroedende vogels zoals spreeuw, kauw en mezen zijn dan ook niet aanwezig.

Schuilplaatsen van huisspitsmuis en egel

In bepaalde hoekjes op de overgang van het projectgebied naar naastgelegen tuinen kunnen schuilplaatsen van huisspitsmuis en egel aanwezig zijn. Het gaat om hoekjes met bladerhopen, afvalhout en plaatmaterialen waaronder deze soorten zich in de zomerperiode overdag kunnen verschuilen.

Vleermuizen

Het te slopen gebouwtje heeft enkele fijnmazige ventilatieroosters in de gevel. Eén van deze roosters is kapot, waardoor een opening is ontstaan. Echter, op circa 10 cm achter de opening blijkt nog een ander fijnmazig rooster te zitten. De achterliggende ruimte is dus niet bereikbaar voor vleermuizen. De ruimte tussen de twee roosters is ongeschikt voor vleermuizen, omdat er onvoldoende mogelijkheden zijn om veilig weg te kruipen. De gevels van het te slopen gebouwtje hebben verder geen potentiële invliegopeningen voor vleermuizen. Het transformatorhuisje heeft ook geen potentiële invliegopeningen voor vleermuizen. Er zijn dus geen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig in te slopen bebouwing in het projectgebied. Er zijn ook geen vleermuisverblijfplaatsen aanwezig in bomen in het projectgebied. Er zijn namelijk geen holten, scheuren of losse schorsplaten aanwezig bij bomen. Vleermuizen kunnen wellicht soms foeragerend of langsvliegend in het projectgebied aanwezig zijn. Maar het gebied mist de kenmerken van een essentieel foerageergebied of vaste vliegroute.

4.4 Houtopstanden

De bomen in het projectgebied vallen volgens artikel 4.5.1 van de Algemene Plaatselijke Verordening voor Arnhem onder houtopstand. Volgens de kaart 'Beschermden bomen, struiken en groen' van gemeente Arnhem, zijn bomen, struiken en groen in het projectgebied mogelijk beschermd en geldt een vergunningplicht.

5 Conclusie

5.1 Natuurgebieden

Natura 2000-gebieden

De voorgenomen ontwikkelingen hebben geen directe invloed op natuurwaarden in Natura 2000-gebieden in de omgeving. Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied ligt namelijk circa 2,5 km van het projectgebied af. Maar indirecte invloed als gevolg van stikstofdepositie is niet op voorhand uit te sluiten. Bovendien is het verplicht om voor activiteiten zoals voorgenomen een stikstofberekening uit te laten voeren met de Aerius-rekentool. Die toont aan of er wel of geen meldings- of vergunningsplichtige stikstofdepositie is op omliggende Natura 2000-gebieden met stikstofgevoelige habitats.

GNN

De voorgenomen ingreep heeft geen negatieve effecten op het nabijgelegen GNN. Eventuele storingsfactoren (zoals geluid en trillingen) zijn tijdelijk van aard. Bovendien gaan geluid en trillingen op in het dagelijks rumoer van het tussengelegen stedelijk gebied. Verdere toetsing in dit kader is niet nodig.

5.2 Planten en dieren

5.2.1 Vogelrichtlijnsoorten

Vogels gebruiken het projectgebied als foerageergebied, voortplantingsgebied of als tijdelijke rustplaats. Alle vogels zijn streng beschermd volgens de Ow. Maar van opzettelijke verstoring hoeft geen sprake te zijn. Vogels zullen het terrein tijdelijk mijden als de werkzaamheden starten.

Nesten

Provincies hanteren een lijst met vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn. De lijst geeft geen wettelijk kader, maar is wel een belangrijke richtlijn bij het maken van effectanalyses. De lijst onderscheidt deze vogelnesten:

- nesten met een jaarrond beschermde status – categorie 1 t/m 4 van de lijst;
- nesten die niet jaarrond beschermd zijn, maar waarvan een goed beeld nodig is of er na de ingreep goede alternatieven zijn om nieuwe nesten te bouwen (als het nest verloren gaat) – categorie 5 van de lijst;
- nesten van overige, vaak erg algemeen voorkomende vogels.

Huismus (categorie 2)

Het parkje en de parkeerplaats binnen het projectgebied zijn mogelijk van essentieel belang voor de instandhouding van huismusnesten in de omgeving van het projectgebied. Het parkje voorziet huismussen mogelijk van foerageer-, schuil- en stofbadplekken. Uit nader onderzoek moet blijken of deze functies daadwerkelijk aanwezig zijn in het projectgebied en of deze van essentieel belang zijn. Zijn ze aanwezig en van essentieel belang? Dan zijn mitigerende en compenserende maatregelen nodig en mogelijk ook een ontheffing. Met de voorgenomen ontwikkelingen is behoud van de functies voor huismussen dan namelijk niet mogelijk. Hierdoor worden huismusnesten elders op indirecte wijze ongeschikt. Hierdoor is sprake van overtreding van artikel 11.37 lid 1b uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). In hoofdstuk 6 gaan wij hier verder op in.

Overige nesten

In bomen en struiken kunnen nesten verwacht worden van vogels waarvan de nesten niet jaarrond beschermd zijn. Nesten van deze categorie zijn alleen streng beschermd als ze daadwerkelijk in gebruik zijn. Er is voor deze nesten geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Ow als bewoonde nesten niet worden verstoord of vernield. Hoofdstuk 6 beschrijft hoe verstoring of vernieling kan worden voorkomen.

5.2.2 Habitatrichtlijnsoorten

In het luchtruim van het projectgebied kunnen zo nu en dan verschillende soorten vleermuizen aanwezig zijn. Er is echter geen sprake van een essentieel foerageergebied of vaste vliegroute. Rust- en voortplantingsplaatsen van vleermuizen zijn ook niet aanwezig. Met de voorgenomen activiteiten is geen sprake van overtreding van verbodsbepalingen uit de Ow ten aanzien van vleermuizen.

5.2.3 Andere beschermde soorten

Binnen het projectgebied zijn soorten aanwezig of kunnen soorten voorkomen die in het kader van de Ow op nationaal niveau beschermd zijn. Het gaat om egel en huisspitsmuis. Voor deze soorten hebben de voorgenomen werkzaamheden mogelijk tot gevolg dat tijdelijke schuilplaatsen verloren gaan en exemplaren moeten worden gevangen en verplaatst. Daarmee vindt overtreding plaats van artikel 11.54 lid 1a en 1d Bal. Maar omdat er sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen, geldt voor deze soorten en voor deze verbodsbepaling in Gelderland een provinciale vrijstelling. Maar er moet wel zorgvuldig worden gehandeld. Hoe dit zorgvuldig handelen vormgegeven kan worden, beschrijven wij in hoofdstuk 6.

5.3 Houtopstanden

In het projectgebied staan bomen. Uit gemeentelijke regels blijkt dat voor het verwijderen van bomen in het projectgebied mogelijk een omgevingsvergunning nodig is. Namelijk als sprake is van een:

- beschermde houtopstand;
- houtopstand die is aangelegd op basis van een herplant- en instandhoudingsplicht;
- houtopstand die is aangelegd op grond van een overeenkomst met een publiekrechtelijk bestuursorgaan.

Of hier sprake van is, moet nader worden onderzocht.

5.4 Risico's en vervolgstappen

Tabel 2 vat deze uitkomsten van ons onderzoek samen:

- de voorkomende soorten;
- mogelijke overtredingen van verbodsbepalingen;
- mogelijke vervolgstappen, ontheffingsaanvragen en/of vergunningsaanvragen.

Tabel 2. Overzicht conclusies en vervolgstappen

Soortenbescherming					
	(mogelijk) Voorkomend	Overtreding verbodsbepalingen	Nader onderzoek	Ontheffing	Advies
Vogels					
Nesten niet jaarrond beschermd	Ja	Nee	Nee	Nee	Controle, buiten broedseizoen werken
Nesten jaarrond beschermd (huismus)	Ja	Mogelijk Art. 11.37 lid 1b Bal	Ja	Mogelijk	Eerst nader onderzoek
Europees beschermde soorten					
Vleermuizen	Ja	Nee	Nee	Nee	-
Overige soortgroepen	Nee	-	-	-	-
Nationaal beschermde soorten					
Grondgebonden zoogdieren	Ja	Mogelijk Art. 11.54 lid 1a Bal Art. 11.54 lid 1d Bal	Nee	Vrijstelling	Zorgplicht
Overige soortgroepen	Nee	-	-	-	-
Gebiedsbescherming					
	Afstand	Negatieve effecten	Vervolgstappen	Opmerkingen	
Natura 2000	+/- 2,5 km	Mogelijk	Stikstofberekening	-	
GNN	+/- 400 m	Nee	Geen	-	
Houtopstanden	In projectgebied	Ja, bij vellen	Mogelijk omgevingsvergunning voor vellen	Eerst nader onderzoek	

6 Advies

6.1 Vogels

Nader onderzoek huismus

Laat een nader onderzoek uitvoeren naar huismussen in het parkje. Onderzocht moet worden of en hoeveel huismussen gebruikmaken van het parkje. Vervolgens moet bepaald worden of het parkje van essentieel belang is voor de instandhouding van huismusnesten buiten het projectgebied. In de broedperiode (globaal van maart tot juli) moeten drie veldbezoeken worden uitgevoerd. Tussen elk bezoek moeten ten minste tien dagen zitten. Het onderzoek moet uitgevoerd worden door een deskundige op het gebied van huismus en volgens de richtlijnen uit het Kennisdocument Huismus van BIJ12.

Behouden bewoonde nesten

Verwijder bomen – mits toelaatbaar ten aanzien van huismussen – tussen 1 december en 1 maart. De kans is erg klein dat dan bewoonde nesten van bijvoorbeeld houtduif aanwezig zijn. Ook buiten deze periode mag geveld worden. Maar dan moet een aanvullende controle vooraf aantonen dat er geen bewoonde nesten aanwezig zijn (zie ook 'Nestcontrole').

Nestcontrole

Besluit u de bomen te verwijderen – mits toelaatbaar ten aanzien van huismussen – tussen 1 maart en 1 december? Controleer dan maximaal drie dagen voor de werkzaamheden of zich bewoonde nesten in de te rooien elementen bevinden. Worden bewoonde nesten aangetroffen? Dan moet de nestlocatie worden gemarkeerd en ontzien zolang het nest bewoond is. Maak bijvoorbeeld met een lint om de stam duidelijk dat de boom nog niet gekapt mag worden. Dat mag pas als het nest niet meer bewoond is. Doorgaans is dat een aantal weken later.

6.2 Nationaal beschermde soorten

Inspectie werkomgeving

Controleer het werkgebied vooraf op de aanwezigheid van dieren. Verplaats eventueel aangetroffen egels voorzichtig naar een beschutte plek buiten het werkgebied. Muizen zijn prima in staat om zelf een veilig heenkomen te bereiken.

6.3 Gebiedsbescherming

Natura 2000-gebieden

Laat een stikstofberekening uitvoeren voor de aanleg- en gebruiksfase van de te ontwikkelen woonlocatie.

6.4 Houtopstanden

Laat beoordelen of de te vellen bomen vergunningsplichting zijn op grond van gemeentelijke regels.

7

Verklarende woordenlijst

Besluit activiteiten leefomgeving (Bal)

In het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) staan onder andere de verbodsbepalingen in het kader van beschermde natuurgebieden, planten en dieren. Voorbeeld van een verbodsbepaling: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.

Biotoop en habitat

Een biotoop is een gebied met een uniform landschapstype waarin een bepaalde levensgemeenschap met organismen kan gedijen. Binnen een biotoop kunnen habitats worden onderscheiden. Een habitat is de specifieke plaats binnen een biotoop waar een organisme zich ophoudt. Bijvoorbeeld in de biotoop 'bos' is de bodem de habitat van een regenworm.

Foerageergebied

Het gebied of netwerk van gebieden waarin een soort zich van voedsel voorziet. Onder een essentieel foerageergebied wordt verstaan een foerageergebied dat van wezenlijk belang is voor het functioneren van de voortplantingsplaats of rustplaats wanneer er geen alternatieve foerageergebieden zijn om eventuele aantasting daarvan op te vangen.

Gebiedsbescherming

Via de Omgevingswet wordt de gebiedsbescherming van Natura 2000-gebieden geregeld. Het gaat hier niet zozeer om het beschermen van soorten en individuen. Het gaat meer om bescherming van terreinen en wateren met bijzondere natuur- en landschapswaarden.

Habitatrichtlijn

Dit is een Europese richtlijn uit 1992. De richtlijn verplicht tot bescherming van bepaalde (half)natuurlijke levensgemeenschappen (habitats) en leefgebieden van aangewezen planten- en diersoorten (met uitzondering van vogels) die in Europa van bijzondere betekenis zijn.

Nader onderzoek

De quickscan geeft een eerste inschatting. Een nader onderzoek maakt de inschatting concreet. Een nader onderzoek is een diepgaande beoordeling naar de functionaliteit van bijvoorbeeld rust- en verblijfplaatsen en de functionaliteit van biotopen voor beschermde soorten. Een nader onderzoek toont aan welke soorten het projectgebied op welke manier gebruiken.

Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden op het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie. Dit netwerk vormt de hoeksteen van het beleid van de EU voor behoud en herstel van biodiversiteit. Natura 2000 beschermt gebieden (biotopen) en draagt bij aan de bescherming van soorten (en hun habitats).

Natuurnetwerk Nederland

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarisch gebied verbinden. Sommige provincies hanteren een eigen benaming voor het Natuurnetwerk Nederland in hun provincie. Zo noemt Provincie Noord-Brabant het Natuurnetwerk Brabant (NNB) en Provincie Gelderland het Gelders Natuurnetwerk (GNN).

NDFF

De NDFF bundelt, uniformeert en valideert natuurgegevens in Nederland. De gegevens brengen in beeld wat in een bepaald gebied bekend is over het voorkomen van planten- en diersoorten. Deze gegevens zijn voor iedereen beschikbaar via een eenmalige levering of een abonnement. De NDFF is de meest complete natuurdatabank van Nederland en bevat uitsluitend gevalideerde gegevens.

Omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Onder bepaalde voorwaarden mogen de verbodsbepalingen uit het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) geschonden worden ten aanzien van beschermde planten en dieren. Maar dat mag alleen als daarvoor een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is afgegeven. Een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit is een besluit dat in een individueel, concreet geval een uitzondering maakt op een wettelijk verbod.

Omgevingswet

De Omgevingswet (Ow) is de Nederlandse wet die onder andere de bescherming van natuurgebieden, soorten en bos regelt. Dit was voorheen de Wet natuurbescherming (Wnb).

Projectgebied

Het gebied waarin werkzaamheden plaatsvinden en dat geldt als grens voor het uitvoeren van de beoordelingen binnen de quickscan. Maar de inschatting van ecologische potenties en de aanwezigheid van beschermde soorten houden niet op bij de projectgrens. In de quickscan vormen het projectgebied en de omgeving het onderzoeksgebied.

Quickscan Natuur

In onze quickscan toetsen wij een voorgenomen ontwikkeling aan de regels die onder de Ow voor natuurbescherming gelden. De twee hoofdvragen zijn: Zijn de voorgenomen werkzaamheden in strijd met verbodsbepalingen? Welke vervolgstappen zijn nodig voordat de uitvoering kan starten? Dit rapport is voor de initiatiefnemer een bewijsstuk dat een ecologische quickscan is uitgevoerd.

Ruimtelijke ontwikkelingen

Ruimtelijke ontwikkelingen zijn activiteiten met als resultaat een functieverandering of uiterlijke verandering van een gebied of object. In de praktijk: (her)inrichten, aanleggen, reconstrueren, groot onderhoud, omvormen, (ver)bouwen of een verandering in beheer of gebruik.

Verblijfplaats

Een verblijfplaats is een onderdeel van het leefgebied van een soort en is essentieel voor het functioneren van de soort. De beschrijving van een verblijfplaats verschilt per soort. Voor een vis is dit bijvoorbeeld een ondiep gedeelte van een sloot. Voor een vogel een nest en voor een vleermuis een boomholte of een spouwmuur.

Vogelrichtlijn

Dit is een Europese richtlijn uit 1979. De richtlijn verplicht tot bescherming van in het wild levende vogels die in Europa van bijzondere betekenis zijn.

8 Literatuurlijst

Algemene literatuur

Backes, C.W. et al., 2024. Natuur in de Omgevingswet. Boom Juridisch, Den Haag.

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie) 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. – Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Dietz, C., O. von Helversen, D. Nill & P.H.C. Lina, 2011. Vleermuizen: alle soorten van Europa en Noordwest-Afrika: biologie, kenmerken en bedreigingen. Tirion Natuur, Utrecht.

Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers, 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Limpens, H., J. Regelink & R. Koelman 2010. Vleermuizen en planologie. Zoogdiervereniging, Nijmegen.

Geraadpleegde websites

Beleids- en gebiedsinformatie

www.natura2000.nl

www.ruimtelijkeplannen.nl

www.overheid.nl

www.arnhem.nl

Soortinformatie

www.rvo.nl (Lijst jaarrond beschermde vogelnesten)

www.ndff.nl (Nationale Databank Flora en Fauna)

www.bij12.nl (kennisdocumenten beschermde soorten)

www.ravon.nl (vissen, amfibieën en reptielen)

www.sovon.nl (vogels)

www.vlinderstichting.nl (vlinders en libellen)

www.eis.nl (ongewervelden)

www.zoogdiervereniging.nl (zoogdieren)

www.floron.nl (planten)

Bijlage 1

Juridisch kader natuur onder de Omgevingswet

Met ingang van 1 januari 2024 is de Omgevingswet (Ow) in werking getreden. Deze wet vervangt onder andere de Wet natuurbescherming (Wnb). De Ow regelt onder andere de bescherming van Natura 2000-gebieden, planten en dieren. Wat wel en niet is toegestaan, staat uitgewerkt in het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal). Hieronder gaan wij daar verder op in. Ook lichten we de planologische bescherming van het Natuurnetwerk Nederland (NNN) toe. Dat is de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS) van Nederland. De werking van de NNN is niet geregeld onder de Ow en het Bal. Toch kunnen onderdelen van het NNN wel degelijk onder de reikwijdte van de Ow en het Bal vallen.

Natura 2000

Een Natura 2000-gebied is een beschermd natuurgebied van Europees belang. Het aanwijzen van zo'n gebied is voor het beschermen van de leefgebieden van bepaalde dieren en planten en van bepaalde natuurlijke habitattypen. Bescherming is nodig voor het behoud van de biodiversiteit (soortenrijkdom) en om te voldoen aan de verplichtingen van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Alle Natura 2000-gebieden samen vormen een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Dat netwerk heet Natura 2000. De minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit (LNV) moet Natura 2000-gebieden aanwijzen (artikel 2.44, 1e lid, Ow).

Natura 2000-activiteit

Natura 2000-activiteiten zijn activiteiten die significant nadelige gevolgen kunnen hebben voor een Natura 2000-gebied. Er is geen definitie van 'significant'. Verschillende factoren bepalen samen of sprake is van significant of niet. Het komt neer op de vraag of de instandhoudingsdoelstellingen van het Natura 2000-gebied in gevaar komt door de activiteit. De 'Leidraad bepaling significantie' geeft handvatten om invulling te geven aan de term 'significant'.

Vergunningplicht en voorbereidingsprocedure

Voor een Natura 2000-activiteit is meestal een omgevingsvergunning nodig (artikel 5.1, 1e lid, sub e, Ow). De uitgebreide voorbereidingsprocedure is van toepassing (artikel 10.24, 1e lid, Ow). Er zijn ook gevallen waarvoor volgens het Besluit activiteiten leefomgeving (Bal) geen omgevingsvergunning nodig is.

Beoordelingsregels

Er gelden regels voor het beoordelen van een vergunningaanvraag voor een Natura 2000-activiteit. Het bevoegd gezag beoordeelt met die beoordelingsregels of iemand een omgevingsvergunning voor een Natura 2000-activiteit kan krijgen. De beoordelingsregels hebben als doel om de natuur in Natura 2000-gebieden te beschermen. Ze gaan over:

- een passende beoordeling
- regels in gemeentelijk programma stikstof over vergunningverlening
- het gebruiken van stikstofdepositieruimte

Beschermde planten en dieren

Sommige activiteiten kunnen gevolgen hebben voor planten en dieren in het wild. Dat zijn flora- en fauna-activiteiten. De Ow geeft regels over flora- en fauna-activiteiten om soorten te beschermen. Menselijk handelen mag namelijk geen nadelige invloed hebben op soorten. Het Bal verbiedt het aantasten of verontrusten van beschermde dier- en plantensoorten, hun nesten, holen en andere voortplantings- of vaste rust- en verblijfplaatsen (zie ook onderstaande tabel). De wet onderscheidt tussen soorten die vallen onder de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn (inclusief soorten uit het Verdrag van Bonn en het Verdrag van Bern) en andere (overige) soorten.

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn S 11.2.2 Bal	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn S 11.2.3 Bal	Beschermingsregime andere soorten S 11.2.4 Bal
Artikel 11.37 lid 1a Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Artikel 11.46 lid 1a Het is verboden soorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Artikel 11.54 lid 1a Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Artikel 11.37 lid 1b Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Artikel 11.46 lid 1d Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	Artikel 11.54 lid 1b Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Artikel 11.37 lid 1c Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Artikel 11.46 lid 1c Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Niet van toepassing.
Artikel 11.37 lid 1d en lid 3 Het is verboden vogels opzettelijk te storen, tenzij de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Artikel 11.46 lid 1b Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Niet van toepassing.
Niet van toepassing.	Artikel 11.46 lid 1e Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.	Artikel 11.54 lid 1c Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen.

Vrijstelling en omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteit

Voor elk van de drie beschermingsregimes gelden specifieke verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of een omgevingsvergunning. De verbodsbepalingen mogen niet overtreden worden, tenzij de initiatiefnemer een omgevingsvergunning flora- en fauna-activiteiten kan krijgen ('nee, tenzij-principe'). Om te mogen afwijken van de verbodsbepalingen via een omgevingsvergunning of vrijstelling, gelden deze drie criteria:

1. Er mag alleen van de verbodsbepaling afgeweken worden als er geen andere bevredigende oplossing voor de handeling mogelijk is.
2. Tegenover de afwijking van het verbod moet een in de wet genoemd belang staan. De wet geeft voor de verschillende beschermingsregimes aan wat die belangen zijn. Bijvoorbeeld volksgezondheid of openbare veiligheid.
3. De ingreep mag geen afbreuk doen aan de staat van instandhouding van de soort.

Is aan deze drie criteria voldaan? Dan kan een omgevingsvergunning worden verleend. Voor een aantal handelingen zijn bovendien vrijstellingen mogelijk. Bijvoorbeeld in de vorm van een provinciale verordening of een gedragscode. Zo zijn er voor diverse beschermde soorten diverse vrijstellingen geregeld, maar die kunnen per provincie verschillen.

Specifieke zorgplicht

Een flora- en fauna-activiteit kan nadelig zijn voor bijvoorbeeld natuurbescherming. Iemand die dat weet of kan weten, moet zich altijd houden aan de specifieke zorgplicht bij het verrichten van de activiteit (artikel 11.27, Bal). De specifieke zorgplicht geldt bij alle dier- en plantensoorten, dus bij (inter)nationaal beschermde soorten én bij andere soorten. Sommige regels zijn niet precies uitgespeld in het Bal, maar vallen onder deze zorgplicht. De specifieke zorgplicht doet dus een beroep op de eigen verantwoordelijkheid van een initiatiefnemer. De wetgever verwacht dat hij zelf snapt wat hij in bepaalde gevallen moet doen of laten.

Deze formulering van de specifieke zorgplicht houdt in dit geval het volgende in. Wilt u een bepaalde handeling verrichten die gevolgen voor natuurwaarden kan hebben? Stel u dan voorafgaand op de hoogte van de aanwezige natuurwaarden, hun kwetsbaarheid en welke gevolgen uw handelen daarop kan hebben. Zo nodig raadpleegt u een ecooloog. Bij de uitvoering van die handeling moet u negatieve gevolgen zo veel mogelijk voorkomen, beperken of ongedaan maken.

Houtopstanden

Voor de inwerkingtreding van de Wv 2017 gold de Wnb voor houtopstanden buiten de bebouwde kom Wnb. De regels zijn overgenomen in afdeling 11.3 van het Bal. Het omgevingsplan kan houtopstanden aanmerken als 'bebouwingscontour houtkap' (op grond van artikel 5.165b van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)). Velling van houtopstanden buiten zo'n contour kan verplichtingen inhouden in het kader van de wet. Tot 2024 werd een dergelijke contour vastgesteld in het kader van de Wnb. De standplaats van houtopstand buiten deze contour betekent dat voor velling van (onderdelen van) deze houtopstand de meld- en herplantplichten kunnen gelden uit paragraaf 11.3.2 Bal. Op deze plichten kunnen vrijstellingen van toepassing zijn. Provinciale verordeningen kunnen nadere regels bevatten over deze plichten.

Natuurnetwerk Nederland (NNN)

Het Natuurnetwerk Nederland is het Nederlands netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden. Het omvat de voormalige Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Het netwerk moet natuurgebieden beter met elkaar en met het omringende agrarische gebied verbinden. In het Natuurnetwerk Nederland liggen:

- bestaande natuurgebieden waaronder de twintig Nationale Parken;
- gebieden waar nieuwe natuur wordt aangelegd;
- landbouwgebieden beheerd volgens agrarisch natuurbeheer;
- ruim zes miljoen hectare grote wateren zoals meren, rivieren, de kustzone van de Noordzee en de Waddenzee;
- alle Natura 2000-gebieden.

Structuurschema Groene Ruimte

Het Rijk heeft het Structuurschema Groene Ruimte (SGR) opgesteld. Hierin staan afspraken over de natuur in landelijke gebieden. De nota is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van wezenlijke natuurkenmerken en -waarden. De nota bepaalt dat het NNN moet worden beschermd en ontwikkeld door een combinatie van:

- planologische bescherming;
- aankoop van gronden;
- het afsluiten van beheerovereenkomsten met particuliere eigenaren;
- inspanningen voor een goede kwaliteit van milieu en water.

In het NNN worden planten en dieren in waardevolle natuurgebieden beschermd. Een bestemmingsplan begrenst het NNN concreet.

Ingrepen in het NNN

In het NNN geldt het 'nee, tenzij'-principe. Dit betekent dat ruimtelijke ingrepen niet zijn toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn en er sprake is van een groot openbaar belang. De effecten van een ingreep moeten worden gecompenseerd. In principe zijn ingrepen in of nabij het NNN die invloed hebben op natuurwaarden vergunningsplichtig. Het hangt af van de concrete planvorming welk spoor gevolgd moet worden en of daadwerkelijk sprake is van aantasting van natuurwaarden in het NNN.

